

Kuvaoikeudet ja lupakäytännöt / Kuvasto

Aalto-yliopisto 5.2.2024

Asiakas- ja viestintäpäällikkö Kati Pelkonen

Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry

Arvoa taiteelle vuodesta 1987

Voittoa tavoittelematon, taiteilijoiden perustama tekijänoikeusjärjestö taiteilijoille

10 jäsenjärjestöä, AV-arkki viimeisin jäsenjärjestö

Edustamme **yli 3 200** kotimaista ja **noin 100 000** ulkomaista visuaalisen alan taiteilijaa
(Taiteilijaluettelo nettisivuilla)

Työtä taiteilijoiden tekijänoikeuksien hyväksi

Vaikuttamistyö-
tä kotimaassa ja
ulkomailla

Oikeuksien
hallinnointi

Tekijänoikeus-
viestintä

Kuvataide: tekijänoikeuksien perusteet

Lähtökohta:

Tekijänoikeus syntyy luomishetkellä; tekijänoikeus suojaa muotoa, ei ideoita

Suoja alkaa, kun teos on riittävän itsenäinen ja omaperäinen ylittääkseen teoskynnyksen; korkeaa taiteellista laatua ei edellytetä

Myös luonnos tai keskeneräinen teos voi saada suojaa

Suoja-aika

Kuvataiteen teosten osalta 70 vuotta tekijän kuolemasta; koskee myös teosvalokuvia.

Tavalliset valokuvat: 50 vuotta kuvanottovuoden päättymisestä.

Vilho Lampi: Omakekuva (1933).
Kansallisgalleria/Ateneumin taidemuseo. Kuva:
Janne Tuominen (CCO)

Moraaliset oikeudet: taiteilijan taiteellinen arvo

Isyysoikeus: Oikeus tulla ilmoitetuksi teoksensa tekijänä

Respekti: Teosta ei saa muuttaa tai saattaa saataville tekijää loukkaavalla tavalla

Luoksepääsyoikeus: Taiteilijalla on oikeus nähdä ja valokuvata teoksensa

Taloudelliset oikeudet:
taiteilijan korvausoikeus

Teosten käyttö on lähtökohtaisesti luvanvaraista.

Kappaleen valmistaminen: Kaikenlainen teoksen toisintaminen

Julkinen näyttäminen (saataviin saattaminen): Esim. taidenäyttelyt

Levitys (saataviin saattaminen): Teoksen levittäminen myymällä, vuokraamalla, lainaamalla jne.

Julkinen esitys (saataviin saattaminen): Esim. Av-teoksen esittäminen

Yleisölle välittäminen (saataviin saattaminen): Teos välitetään yleisölle TV:ssä/elokuvassa tai digiympäristössä, kuten *verkkosivuilla tai somessa*

Taiteilijan tekijänoikeuden rajoitukset

Teoksia saa käyttää vapaasti – moraalisia oikeuksia pitää kunnioittaa

Yksityinen kopiointi: esim. valokuvaaminen omaan käyttöön

Arvosteleva/tieteellinen esitys: esim. näyttelykritiikki

Näyttelytiedotus/-markkinointi: ennen näyttelyä & sen aikana

Päiväntapahtuma: tekstiin liittyvä kuva uutisoinnin yhteydessä

Toisarvoinen käyttö: teos näkyy esim. osana sisustusta

Julkinen taideteos: ei-kaupallisessa tarkoituksessa

Julkisen taideteoksen saa kuvata ja kuvan julkaista, *jos kyse on ei-kaupallisesta käytöstä.*

Huom. *Lupa tarvitaan kaupallisessa käytössä,* kun teos on kuvassa pääaiheena.

Kuva: Eila Hiltunen, Sibelius-monumentti © Kuvasto.

Kuvien käyttöluvat & oikeuksista sopiminen

Tarvitsenko luvan?

Lupaa ei tarvita:

- Tekijänoikeuslaki sallii vapaan muuntelun; kuvataiteilija voi inspiroitua esim. taidehistoriasta
- Kuvasitaatti on mahdollinen arvostelevan tai tieteellisen esityksen yhteydessä
- Uuden tekijänoikeuslain nojalla parodia, pastissi ja karikatyyri ovat sallittuja
- 3.4.2023 jälkeen otetut valokuvat suoja-ajan ulkopuolisista teoksista ovat vapaasti käytettävissä

Lupa tarvitaan:

- Muissa tilanteissa lupa lähtökohtaisesti tarvitaan, kun toisten tekemiä sisältöjä käytetään tai muut rajoitussäännökset eivät sovellu

Millaisia kuvataidelupia on olemassa?

- Kuvaston nettisivuilla on kattava käyttölupahinnasto

Oikeuksien luovutus – Miten oikeuksista sovitaan?

Kirjallinen
lupa vs.
suullinen
sopimus

Ehdoista
sopiminen:
käyttötarkoitus,
kesto,
painosmäärä,
tekijänoikeus-
korvaus jne.

Teoksen
muuntelu-
oikeudesta ja
edelleen
luovuttamisen
oikeudesta
sovitaan
erikseen

Kuvaston käyttöluvat

Kun kyse olemassa olevan teoksen jälkikäytöstä, (esim. taideteoskuva kirjan kannessa)

Esim.
Julkaisut,
painotuotteet,
käyttöesineet,
TV, mainonta,
digisisällöt

E-asiointi =
Kuvaston nk.
lupakauppa
verkossa

Muita Kuvaston keräämiä korvauksia

Tekijänoikeuteen perustuva näyttelykorvaus

- Korvausoikeus perustuu teoksen julkiseen näyttämiseen
- Kuvasto kerää korvauksen Kuvastoon kuuluvien taiteilijoiden osalta
- Näyttelyhinnasto Kuvaston sivuilla

Kuvataiteen jälleenmyyntikorvaus

- Korvausoikeus koskee kaikkea julkista taidemyyntiä
- Ei koske ensimyyntejä tai yksityishenkilöiden välisiä myyntejä
- Kuvasto kerää korvauksen kaikkien taiteilijoiden puolesta; teoksen jälleenmyyntihinnan ylitettävä 255 € (ilman alvia)

Lisäksi:
tekijänoikeusneuvontaa
puhelimitse, sähköpostitse,
verkossa.

KUVASTO

Arvoa
Taiteelle.

Yhteys

kati.pelkonen@kuvasto.fi

045 608 2900

Kuvasto.fi

Kuvasto

Kuvasto